EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2022 08 09
COM(2022) 391 final

2022/0233 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl pagrindinių žinių valorizacijos principų

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

2008 m. Komisija pateikė Rekomendaciją dėl intelektinės nuosavybės valdymo žinių perdavimo veikloje ir universitetų bei kitų viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų praktikos kodekso (C(2008) 1329). Nuo 2008 m. labai pasikeitė mokslinių tyrimų ir inovacijų aplinka: tiek kalbant apie mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemų dalyvius ir šių sistemų sudėtingumą, tiek apie pasaulinius uždavinius. Per COVID-19 pandemiją taip pat paaiškėjo, kad reikia skubiai panaudoti ir praktiškai pritaikyti Europos Sąjungoje (ES) sukauptas mokslinių tyrimų ir inovacijų srities žinias. Tam reikia, kad politikos formuotojai nustatytų naujus žinių valorizacijos tikslus ir pateiktų atnaujintas šio proceso gaires.

2008 m. Komisijos rekomendacija bus pakeista pagrindiniais žinių valorizacijos principais, kurie neapsiriboja tradiciniu žinių perdavimu ir kuriais akcentuojamas kuo didesnės investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas vertės užtikrinimas. Žinių valorizacija priklauso nuo įvairių kanalų[1] ir apima visus mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemos dalyvius bei jų žinių išteklius. Šie pagrindiniai principai taip pat padės užpildyti valstybėse narėse esančias žinių valorizacijos spragas ir užtikrinti, kad piliečiai visose valstybėse narėse galėtų geriau pasinaudoti mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatais.

2020 m. Komisijos komunikate „Nauja Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė (EMTE)“[2] nustatytas pagrindas iki 2022 m. pabaigos parengti ir atnaujinti pagrindinius žinių valorizacijos principus ir pažangaus intelektinės nuosavybės naudojimo praktikos kodeksą. 2021 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacijoje dėl Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pakto[3] nurodyta, kad žinių valorizacija yra viena iš prioritetinių bendrų veiksmų, kuriais remiama Europos mokslinių tyrimų erdvė (EMTE), sričių.

2021 m. lapkričio 26 d. priimtose Tarybos išvadose dėl Europos mokslinių tyrimų erdvės valdymo ateityje[4] patvirtinta 2022–2024 m. EMTE politikos darbotvarkė. Vienas iš EMTE politikos darbotvarkės punktų (EMTE 7 veiksmas) yra „atnaujinti ES gaires siekiant geresnės žinių valorizacijos“. Pirmasis siektinas šio veiksmo rezultatas yra „parengti ir patvirtinti pagrindinius žinių valorizacijos principus“.

Pagrindiniai žinių valorizacijos principai bus toliau sustiprinti dviem praktikos kodeksais – juose mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemos dalyviams bus pateiktos išsamesnės tam tikrų žinių valorizacijos sričių įgyvendinimo gairės. Pagal EMTE 7 veiksmą numatyta parengti *pažangiojo intelektinės nuosavybės naudojimo praktikos kodeksą* ir *tyrėjams skirtą standartizacijos praktikos kodeksą*.

Pagrindiniai principai grindžiami EMTE forumo žinių valorizacijos pogrupio, kurį sudarė neoficiali Komisijos ekspertų grupė EMTE pertvarkos forumo klausimams, bendru darbu.

---

1 Europos Komisija, Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas. *Research & innovation valorisation channels and tools: boosting the transformation of knowledge into new sustainable solutions*. Leidinių biuras, 2020.

2 COM(2020) 628 *final*.

3 2021 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/2122 dėl Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pakto, OL L 431, 2021 12 2, p. 1.

4 Tarybos dokumentas 14308/21.

Remiantis šiuo pasiūlymu dėl Tarybos rekomendacijos bus galima priimti bendrą poziciją dėl politikos principų ir priemonių, skirtų žinių valorizacijai ES gerinti, nenustatant teisiškai privalomų nuostatų.

Pagrindiniai žinių valorizacijos principai, didinant mokslinių tyrimų bendruomenės informuotumą apie intelektinės nuosavybės valdymo svarbą, skatinant veiksmingą intelektinės nuosavybės naudojimą ir plėtojimą ir užtikrinant paprastesnes galimybes naudotis ir dalytis ištekliais, kuriems taikoma intelektinės nuosavybės apsauga, padės įgyvendinti atnaujintą Europos pramonės strategiją[5] ir ES intelektinės nuosavybės veiksmų planą[6]. Jie taip pat padės įgyvendinti Europos žaliojo kurso iniciatyvas ir pagal ES standartizacijos strategiją[7] stiprinti mokslinių tyrimų ir standartizacijos tarpusavio ryšį. Remiantis Komisijos komunikatu „Nauja Europos inovacijų darbotvarkė“[8], pagrindiniai principai taip pat padės pasinaudoti įvairiais Europos gabiausiais specialistais, intelektiniu turtu ir pramonės pajėgumais. Jie taip pat padės gerinti žinių valorizaciją universitetuose ir sutelkti dėmesį į kūrybiškumo ir verslumo įgūdžius, padedančius įgyvendinti Europos universitetų strategiją[9], Europos švietimo erdvę[10] ir Europos įgūdžių darbotvarkę, kuria siekiama tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo[11]. Be to, pagrindiniai principai atitinka 2022 m. birželio 10 d. priimtas Tarybos išvadas dėl mokslinių tyrimų vertinimo ir atvirojo mokslo įgyvendinimo[12], kuriose teigiama, kad plėtojant mokslinių tyrimų vertinimo sistemas Europoje turėtų būti atsižvelgiama į žinių valorizaciją. Galiausiai pagrindiniai principai padės stiprinti mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemų pajėgumus remti įrodymais grindžiamą politikos formavimą, viešąjį administravimą[13] ir geresnį reglamentavimą[14].

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

• Teisinis pagrindas

Šios iniciatyvos teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 182 straipsnio 5 dalis ir 292 straipsnis. Pagal SESV 292 straipsnį Taryba gali priimti rekomendacijas ir visais atvejais, kai Sutartyse numatyta, kad ji priima aktus remdamasi Komisijos pasiūlymu, ji sprendžia remdamasi Komisijos pasiūlymu.

182 straipsnio 5 dalyje suteikiama galimybė papildyti daugiametėje bendrojoje programoje numatytą veiklą, leidžiant Europos Parlamentui ir Tarybai, sprendžiant pagal įprastą teisėkūros procedūrą ir pasikonsultavus su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu, patvirtinti priemones, reikalingas EMTE įgyvendinimui.

• Subsidiarumo principas (neišimtinės kompetencijos atveju)

Pagal SESV 179 straipsnį Europos Sąjungos (ES) tikslas yra stiprinti savo mokslinį ir technologinį pagrindą sukuriant Europos mokslinių tyrimų erdvę, kurioje laisvai judėtų

5 COM(2020) 102 *final* ir COM(2021) 350 *final*.
6 COM(2020) 760 *final*.
7 COM(2022) 31 *final*.
8 COM(2022) 332 *final*.
9 COM(2022) 16 *final*.
10 COM(2020) 625 *final*.
11 COM(2020) 274 *final*.
12 Tarybos dokumentas 10126/22.
13 SWD(2021) 101 *final*.
14 COM(2021) 219 *final*.

tyrėjai, mokslo žinios ir technologijos, ir skatinti jos konkurencingumo augimą, taip pat pramonės srityje, kartu remiant visus mokslinius tyrimus, kurie, manoma, yra reikalingi pagal kitus Sutarčių skyrius. SESV 180 straipsnyje teigiama, kad ES turi imtis tam tikrų veiksmų, kuriais papildoma valstybėse narėse vykdoma veikla. Šie veiksmai apima bendradarbiavimo su įmonėmis, mokslinių tyrimų centrais ir universitetais ir jų tarpusavio bendradarbiavimo skatinimą, taip pat ES mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir demonstravimo veiklos rezultatų sklaidą ir veiksmingą panaudojimą.

Pagal SESV 181 straipsnį ES ir valstybės narės turi koordinuoti savo mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veiklą, kad būtų užtikrintas nacionalinės politikos ir ES politikos tarpusavio suderinamumas. Glaudžiai bendradarbiaudama su valstybėmis narėmis, Komisija gali imtis bet kokios naudingos iniciatyvos šiam koordinavimui skatinti, ypač iniciatyvų, kuriomis siekiama nustatyti gaires ir rodiklius, organizuoti keitimąsi geriausia patirtimi ir parengti reikiamus elementus periodinei stebėsenai ir vertinimui užtikrinti. Apie tai išsamiai pranešama Europos Parlamentui.

Pagrindinių žinių valorizacijos principų tikslas – nacionaliniams, regioniniams ir vietos politikos formuotojams nustatyti bendrą politikos principų ir priemonių kryptį, kad būtų gerinama žinių valorizacija. Įgyvendinant šiuos pagrindinius principus bus užtikrinama, kad duomenys, mokslinių tyrimų rezultatai ir inovacijos būtų veiksmingai paverčiami socialinę ir ekonominę vertę turinčiais ir visuomenei naudingais tvariais produktais, procesais, paslaugomis ir politikos priemonėmis. Siūloma iniciatyva atitinka SESV 179 ir 181 straipsnius, kuriais ES suteikiama bendra kompetencija remti, koordinuoti ar papildyti valstybių narių veiksmus, susijusius su jų mokslinių tyrimų ir technologinės plėtros veikla. Šiame pasiūlyme dėl Tarybos rekomendacijos daugiausia dėmesio skiriama informuotumo didinimui, keitimuisi geriausios patirties pavyzdžiais ir tarpusavio mokymuisi, apimančiam pagrindinius žinių valorizacijos aspektus, todėl jis padės didinti mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatų valstybėse narėse vertę, nenustatant teisiškai privalomų nuostatų.

Pasikonsultavus su valstybėmis narėmis (EMTE pertvarkos forume, kuris suburtas kaip neoficiali Komisijos ekspertų grupė) ir suinteresuotaisiais subjektais taip pat paaiškėjo, kad reikia atnaujinti 2008 m. Komisijos rekomendaciją dėl intelektinės nuosavybės valdymo žinių perdavimo veikloje ir inicijuoti požiūrio pokyčius, nuo tradicinės žinių perdavimo koncepcijos pereinant prie intelektinio turto, sukurto vykdant įvairią mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, valorizacijos, be kita ko, mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemose skatinant vis aktyvesnę įvairių dalyvių bendrą kūrybą.

Tarybos rekomendacija suteiks pridėtinę vertę politikos formavimo srityje, nes pagrindiniai principai bus labiau matomi valstybėse narėse ir suinteresuotiesiems subjektams. Tai padės ES laikytis pozicijos stengtis užtikrinti didesnę socialinę ir ekonominę mokslinių tyrimų rezultatų ir inovacijų vertę.

- **Proporcingumo principas**

Siūlomi veiksmai yra proporcingi siekiamiems tikslams. Šis pasiūlymas padeda siekti naujosios EMTE tikslų. Juo papildomos valstybių narių pastangos praktiškai pritaikyti žinias. Pasiūlyme atsižvelgiama į valstybių narių praktiką ir vadovaujamasi diferencijuotu požiūriu, atspindinčiu skirtingas valstybių narių ekonomines, finansines ir socialines aplinkybes, taip pat mokslinių tyrimų sistemų ir atitinkamų institucijų bei organizacijų įvairovę. Jame taip pat pripažįstama, kad dėl nevienodų nacionalinių, regioninių ar vietos aplinkybių siūloma rekomendacija gali būti įgyvendinama skirtingai.

Pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnio 4 dalį siūlomos Tarybos rekomendacijos turinys ir forma neviršija to, kas būtina jos tikslams pasiekti. Valstybės narės įsipareigojimus prisiims savanoriškai, ir kiekviena valstybė narė galės laisvai spręsti, kokio požiūrio laikytis.

- **Priemonės pasirinkimas**

Priėmus 2008 m. Komisijos rekomendaciją dėl intelektinės nuosavybės valdymo žinių perdavimo veikloje, iš esmės pasikeitė daugelio viešosiomis lėšomis finansuojamų žinių kūrėjų padėtis. Beveik visos 2013 m. paskelbtame tyrime[15] dalyvavusios šalys (92 proc.) nurodė, kad nacionalinės ir regioninės valdžios institucijos remia žinių perdavimo pajėgumų plėtrą ir susijusių įgūdžių ugdymą universitetuose ir kitose viešosiose mokslinių tyrimų organizacijose. Kai kurios valstybės narės imasi strateginių investicijų į žinių perdavimo infrastruktūrą ir paslaugas, pavyzdžiui, technologijų perdavimo biurus ir kitus tarpininkus, o kitos įgyvendina konkrečią su intelektine nuosavybe susijusią politiką, pvz., Airijoje priimtas Nacionalinis intelektinės nuosavybės protokolas. Nepaisant šių laimėjimų, mokslu grindžiamų idėjų pavertimo inovacijomis srityje ES vis dar atsilieka nuo savo pasaulinių konkurentų[16], o žinių apykaita ES tebėra nenuosekli[17]. Skaitmenizacija, atvirasis mokslas ir atvirosios inovacijos iš esmės pakeitė ekosistemą, kurioje veikia mokslinių tyrimų ir inovacijų subjektai, todėl ES turi atitinkamai prisitaikyti.

Prie Komisijos komunikato „Nauja Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė (EMTE)“ pridėtame 2020 m. Komisijos tarnybų darbiniame dokumente[18] nurodyta, kad vienas iš neišspręstų uždavinių yra žinių perdavimo ir valorizacijos gerinimas ES. Mums trūksta išsamios Europos valorizacijos strategijos, kurioje, siekiant skatinti bendradarbiavimą valorizacijos srityje, būtų nustatyta kryptis ir tikslai ir pateiktos santykių mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje valdymo gairės, įskaitant rekomendacijas dėl intelektinės nuosavybės valdymo ir naudojimo. Norint užtikrinti dinamiškus žinių srautus, reikia atsižvelgti į sudėtingesnes mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemas ir įtraukti daugiau įvairių suinteresuotųjų subjektų ir dalyvių.

Ankstesni pagrindiniai principai 2008 m. buvo priimti kaip Komisijos rekomendacija. Atsižvelgiant į politines aplinkybes, visų pirma būtinybę gerinti vertės kūrimą ir didinti mokslinių tyrimų ir inovacijų poveikį visuomenei bei ekonomikai, kaip nurodyta Tarybos rekomendacijoje dėl Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pakto, pasirinkta priemonė dabartiniams pagrindiniams principams priimti yra Tarybos rekomendacija. Tai padės valstybėms narėms prisiimti daugiau atsakomybės už šiuos principus, didinti jų matomumą ir skatinti ES laikytis pozicijos stengtis užtikrinti didesnę socialinę ir ekonominę mokslinių tyrimų rezultatų ir inovacijų vertę, nenustatant teisiškai privalomų nuostatų.

---

15 Europos Komisija, Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas. Barjak, F., Perrett, P., Es-Sadki, N., et al. *Knowledge transfer study 2010-2012: final report*. Leidinių biuras, 2014.

16 Europos Komisija, Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas. *Science, research and innovation performance of the EU, 2020: 11 recommendations for a fair, green and digital Europe*. Leidinių biuras, 2021.

17 Europos Komisija, Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas. *ERA progress report 2018: the European Research Area: advancing together the Europe of research and innovation*. Leidinių biuras, 2019.

18 SWD(2020) 214 *final*.

3. *EX POST* VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Buvo keletą kartų surinktos suinteresuotųjų šalių nuomonės. Šis pasiūlymas parengtas dirbant kartu su valstybėmis narėmis EMTE pertvarkos forume, kuris suburtas kaip neoficiali Komisijos ekspertų grupė, visų pirma šio forumo žinių valorizacijos pogrupyje, kuriam buvo pavesta konkreti užduotis ir kuris turėjo reikiamos kompetencijos teikti konsultacijas Komisijai rengiant pagrindinius žinių valorizacijos principus. Siekiant surinkti atsiliepimus apie 2008 m. Komisijos rekomendacijos dėl intelektinės nuosavybės valdymo žinių perdavimo veikloje įgyvendinimo padėtį ir poveikį, 2021 m. balandžio–gegužės mėn. buvo atliktas valstybėms narėms ir Europos ekonominės erdvės šalims skirtas tyrimas „Pagrindiniai žinių valorizacijos principai“. Siekiant išsiaiškinti įvairių suinteresuotųjų subjektų nuomonę, 2021 m. liepos–rugsėjo mėn. taip pat buvo surengtos viešos konsultacijos dėl pagrindinių žinių valorizacijos principų[19].

Iš šių konsultacijų rezultatų aiškiai matyti, kad, siekiant skatinti požiūrio pokyčius, reikia atnaujinti Komisijos rekomendaciją, nuo tradicinės žinių perdavimo koncepcijos pereinant prie intelektinio turto, sukurto vykdant įvairią mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, valorizacijos, be kita ko, mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemose skatinant aktyvesnę įvairių dalyvių bendrą kūrybą. Palyginti su 2008 m. Komisijos rekomendacija, gairės turėtų būti išplėstos ir apimti ne tik universitetus bei viešąsias mokslinių tyrimų organizacijas, bet ir platesnį subjektų ratą, pavyzdžiui, pavienius tyrėjus, novatorius ir visų dydžių įmones, viešojo administravimo institucijas ir pilietinę visuomenę. Norint užtikrinti aktyvesnį bendrą mokslinių tyrimų rezultatų kūrimą ir dalijimąsi jais, reikia iš anksto apsvarstyti tokius klausimus kaip visų rūšių intelektinio turto kontrolė ir nuosavybė visais mokslinių tyrimų ir inovacijų proceso etapais.

2022 m. kovo 16 d. vykusiame EMTE suinteresuotųjų subjektų susitikime atitinkamos suinteresuotosios šalys ir jungtinės organizacijos buvo pakviestos pasidalyti savo nuomone. Šiame pasiūlyme atsižvelgiama į šias nuomones.

- **Poveikio vertinimas**

Šio pasiūlymo poveikio vertinimo atlikti nereikia, todėl jis nebuvo atliktas. Vis dėlto šis pasiūlymas, kaip vienas iš Komisijos komunikate „Nauja Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė (EMTE)“ nustatytų veiksmų, iš esmės pagrįstas analitiniu darbu ir įrodymais, kuriais grindžiama naujoji Europos mokslinių tyrimų erdvė (2020 m. Komisijos tarnybų darbinis dokumentas, pridedamas prie Komisijos komunikato „Nauja Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė (EMTE)“). Jame daroma išvada, kad ES, nacionaliniu ir regionų lygmenimis privačiojo ir viešojo sektorių subjektai yra sukūrę daug strategijų ir priemonių, skirtų žinių perdavimui ir valorizacijai gerinti. Nepaisant to, siekiant formuoti veiksmingesnę žinių valorizacijos politiką, reikia vadovautis labiau holistiniu požiūriu, kad žinios būtų paverčiamos verte, o mokslinių tyrimų ir inovacijų rezultatai – tvariais ekonominę vertę turinčiais ir visuomenei naudingais sprendimais.

[19] Europos Komisija, Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas. Eerola, I. *Stakeholder consultation on the guiding principles for knowledge valorisation: report of the results*. Leidinių biuras, 2021.

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Netaikoma.

5. KITI ELEMENTAI

Šiam pasiūlymui, kuris yra viena iš EMTE veiksmų plano dalių, bus taikomas atitinkamas jame nustatytas stebėsenos, vertinimo ir ataskaitų teikimo mechanizmas.

2022/0233 (NLE)

Pasiūlymas

TARYBOS REKOMENDACIJA

dėl pagrindinių žinių valorizacijos principų

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 292 straipsnio pirmą ir antrą sakinius,

atsižvelgdama į Europos Komisijos pasiūlymą,

kadangi:

(1) 2008 m. balandžio 10 d. Komisija priėmė rekomendaciją dėl intelektinės nuosavybės valdymo žinių perdavimo veikloje ir universitetų bei kitų viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų praktikos kodekso[20]. Taryba savo 2008 m. gegužės 30 d. rezoliucijoje[21] palankiai įvertino šią rekomendaciją ir praktikos kodeksą ir juos palaikė. Ši rekomendacija ir praktikos kodeksas kartu suteikė postūmį daugeliui viešosiomis lėšomis finansuojamų žinių kūrėjų. Kai kurios valstybės narės imasi strateginių investicijų į žinių perdavimo infrastruktūrą ir paslaugas, pavyzdžiui, technologijų perdavimo biurus ir kitus tarpininkus, o kitos įgyvendina konkrečią su intelektine nuosavybe susijusią politiką, pavyzdžiui, Airijoje priimtas Nacionalinis intelektinės nuosavybės protokolas. Įgyvendinant 2010 m. iniciatyvą „Inovacijų sąjunga“[22] plėtojama tolesnė veikla, kuria skatinamas žinių perdavimas ES lygmeniu;

(2) 2018 m. gegužės 29 d. priimtose Tarybos išvadose „Žinių judėjimo Europos Sąjungoje spartinimas“[23] teigiama, kad ES turi visapusiškai panaudoti atitinkamas savo sukuriamas mokslo ir technologines žinias ir užtikrinti veiksmingesnį mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų rezultatų perdavimą visuomenei ir pramonei, siekiant užtikrinti kuo didesnį investicijų į mokslinius tyrimus ir inovacijas poveikį. Be to, jose valstybės narės raginamos išnagrinėti geriausios žinių perdavimo praktikos pavyzdžius ir jais dalytis, o Komisija – parengti ir įgyvendinti rezultatų sklaidos ir praktinio taikymo strategiją, siekiant dar labiau padidinti mokslinių tyrimų ir inovacijų projektų rezultatų prieinamumą ir naudojimą ir paspartinti galimą jų praktinį pritaikymą;

(3) į 2020 m. rugsėjo 30 d. priimtą Komisijos komunikatą „Nauja Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų erdvė (EMTE)“[24], kaip vienas iš pagrindinių naujosios EMTE tikslų, įtrauktas siekis stiprinti inovacijų ekosistemas siekiant užtikrinti žinių sklaidą ir valorizaciją ir veiksmas „atnaujinti ir parengti pagrindinius žinių panaudojimo principus ir pažangaus intelektinės nuosavybės naudojimo praktikos kodeksą“;

---

20 C(2008) 1329.

21 Tarybos rezoliucija dėl intelektinės nuosavybės valdymo vykdant žinių perdavimo veiklą ir universitetų bei kitų viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų praktikos kodekso, dok. 10323/08.

22 KOM(2010) 546 galutinis.

23 Tarybos dokumentas 9507/18.

24 COM(2020) 628 *final*.

(4) Naujoje Europos pramonės strategijoje[25] ir jos 2021 m. atnaujintoje versijoje pabrėžiama intelektinės nuosavybės valdymo svarba, visų pirma mokslinių tyrimų bendruomenės informuotumo apie intelektinę nuosavybę didinimas, ir paskelbta, kad bus parengta standartizacijos strategija, kuria bus grindžiama ryžtingesnė pozicija dėl ES interesų. Vieni iš pagrindinių ES intelektinės nuosavybės veiksmų plano[26] prioritetų – „skatinti veiksmingai naudotis intelektine nuosavybe ir ją diegti“, taip pat „užtikrinti paprastesnes galimybes naudotis ir dalytis turtu, kuriam taikoma intelektinės nuosavybės apsauga“;

(5) ES standartizacijos strategijoje[27] pabrėžiama, kaip svarbu didinti strateginį tyrėjų informuotumą apie standartizaciją ir kuo anksčiau į standartizacijos procesą įtraukti mokslinių tyrimų ir inovacijų bendruomenę, nes tai yra vienas iš būdų plėtoti atitinkamą kompetenciją ir įgūdžius. Šioje strategijoje taip pat teigiama, kad Komisija iki 2022 m. vidurio parengs tyrėjams skirtą standartizacijos praktikos kodeksą, kad būtų sustiprintas standartizacijos ir mokslinių tyrimų bei inovacijų tarpusavio ryšys;

(6) 2020 m. gruodžio 1 d. priimtose Tarybos išvadose dėl naujos Europos mokslinių tyrimų erdvės[28] palankiai įvertinta Komisijos iniciatyva remiantis Nauja Europos pramonės strategija peržiūrėti 2008 m. Rekomendaciją dėl intelektinės nuosavybės valdymo žinių perdavimo veikloje ir praktikos kodekso;

(7) 2021 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacijoje dėl Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pakto[29] nurodyta, kad žinių valorizacija yra viena iš prioritetinių bendrų veiksmų, kuriais remiama EMTE, sričių. Šiame pakte taip pat pripažįstama, kad vertės kūrimas ir poveikis visuomenei bei ekonomikai yra dalis bendro Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų vertybių ir principų, į kuriuos valstybės narės turėtų atsižvelgti plėtodamos savo mokslinių tyrimų ir inovacijų sistemas, rinkinio;

(8) į 2022–2024 m. EMTE politikos darbotvarkę, pridėtą prie 2021 m. lapkričio 26 d. Tarybos išvadų dėl Europos mokslinių tyrimų erdvės valdymo ateityje[30], įtrauktas veiksmas „atnaujinti ES gaires siekiant geresnės žinių valorizacijos“. Pirmasis siektinas šio veiksmo rezultatas bus „parengti ir patvirtinti pagrindinius žinių valorizacijos principus“. Siekiant pateikti išsamesnes gaires, kaip įgyvendinti tam tikrus žinių valorizacijos aspektus, pagal šį veiksmą taip pat numatyta parengti pažangaus intelektinės nuosavybės naudojimo praktikos kodeksą ir tyrėjams skirtą standartizacijos praktikos kodeksą;

(9) atvirasis mokslas yra[31] standartinis darbo pagal ES mokslinių tyrimų ir inovacijų bendrąsias programas metodas ir dar viena 2022–2024 m. EMTE politikos darbotvarkėje numatyta prioritetinė bendrų veiksmų sritis. Komisijos rekomendacijoje dėl prieigos prie mokslinės informacijos ir tos informacijos išsaugojimo[32] valstybės narės raginamos nustatyti ir įgyvendinti nacionalinę politiką dėl mokslinių publikacijų sklaidos ir atviros prieigos prie šių publikacijų, taip pat dėl mokslinių tyrimų duomenų

---

25 COM(2020) 102 *final* ir COM(2021) 350 *final*.

26 COM(2020) 760 *final*.

27 COM(2022) 31 *final*.

28 Tarybos dokumentas 13567/20.

29 2021 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacija (ES) 2021/2122 dėl Europos mokslinių tyrimų ir inovacijų pakto, OL L 431, 2021 12 2, p. 1.

30 Tarybos dokumentas 14308/21.

31 Atvirasis mokslas – požiūris į mokslo procesą, grindžiamas atviru bendradarbiavimu darbo, priemonių ir žinių sklaidos srityse, kaip apibrėžta Reglamente (ES) 2021/695, OL L 170, 2021 5 12, p. 15.

32 Komisijos rekomendacija (ES) 2018/790, OL L 134, 2018 5 31, p. 12.

tvarkymo, visų pirma pasitelkiant Europos atvirojo mokslo debesiją. Atvirojo mokslo politikos platformos galutinėje ataskaitoje[33] tarp elementų, kuriuos turi apimti bendra inovacijų mokslinių tyrimų sistema, nurodyti informuotumo apie intelektinės nuosavybės vertę didinimas ir intelektinės nuosavybės turto valdymas. 2022 m. birželio 10 d. priimtose Tarybos išvadose dėl mokslinių tyrimų vertinimo ir atvirojo mokslo įgyvendinimo[34] teigiama, kad plėtojant mokslinių tyrimų vertinimo sistemas Europoje turėtų būti atsižvelgiama į žinių valorizaciją;

(10) 2020 m. vasario 19 d. priimtame Komisijos komunikate „Europos duomenų strategija“[35] primygtinai raginama pasinaudoti duomenų teikiamomis socialinės ir ekonominės gerovės didinimo galimybėmis ir pažymima, kad šis potencialas turėtų būtų išnaudotas asmenų poreikiams tenkinti, taip kuriant vertę visuomenei ir ekonomikai. Duomenimis grindžiamos inovacijos duos didžiulę naudą piliečiams, pavyzdžiui, padės gerinti individualizuotosios medicinos metodus, suteikti naujų judumo galimybių ir siekti Europos žaliojo kurso tikslų;

(11) 2021 m. balandžio 29 d. priimtame Komisijos komunikate „Geresnis reglamentavimas: bendromis jėgomis renkime geresnius teisės aktus“[36] pabrėžiama, kad moksliniai įrodymai yra vienas iš geresnio reglamentavimo pagrindų: jie būtini norint tiksliai apibūdinti problemą, iš tikrųjų suvokti priežastinius ryšius (taigi ir intervencijos logiką) ir įvertinti poveikį. Aukštos kokybės moksliniai tyrimai negali būti atlikti per trumpą laiką, todėl, norint laiku gauti tinkamų įrodymų, reikia geriau numatyti ir koordinuoti įrodymų poreikius. Be to, reikia geriau sutelkti mokslinių tyrimų bendruomenę ir labiau įtraukti ją į reguliavimo procesą;

(12) vienas iš tikslų, keliamų Komisijos komunikatuose „Europos švietimo erdvės sukūrimas iki 2025 m.“[37], „Europos universitetų strategija“[38] ir „Europos įgūdžių darbotvarkė, kuria siekiama tvaraus konkurencingumo, socialinio sąžiningumo ir atsparumo“[39], yra ugdyti universaliuosius įgūdžius, pavyzdžiui, verslumą, kūrybiškumą, kritinį mąstymą ir pilietinį aktyvumą. Įgyvendinant Europos švietimo erdvės strateginę programą skatinamas valstybių narių ir pagrindinių suinteresuotųjų subjektų bendradarbiavimas ir tarpusavio mokymasis, pavyzdžiui, darbo grupėse;

(13) nuo 2008 m., kai buvo priimta Komisijos rekomendacija dėl intelektinės nuosavybės valdymo žinių perdavimo veikloje, mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistema iš esmės pasikeitė. Šią rekomendaciją reikia atnaujinti, kad dėmesys būtų sutelktas į visų žinių išteklių, kuriuos dinamiškoje mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemoje kuria įvairūs dalyviai, valorizaciją. Taip pat reikia spręsti naujus uždavinius, pavyzdžiui, susijusius su vis sudėtingesnėmis žinių vertės grandinėmis, besiformuojančių technologijų teikiamomis naujomis galimybėmis rinkoje, naujų formų pramonės sektoriaus ir akademinės bendruomenės bei viešojo sektoriaus ir akademinės bendruomenės bendradarbiavimu ir piliečių dalyvavimu, taip pat abipusiškumo principu intelektinio

---

33 Europos Komisija, Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas. Mendez, E. *Progress on open science: towards a shared research knowledge system: final report of the open science policy platform* / Lawrence, R.(red.). Leidinių biuras, 2020.

34 Tarybos dokumentas 10126/22.

35 COM(2020) 66 *final*.

36 COM(2021) 219 *final*.

37 COM(2020) 625 *final*.

38 COM(2022) 16 *final*.

39 COM(2020) 274 *final*.

turto valdymo srityje palaikant tarptautinį bendradarbiavimą mokslinių tyrimų ir inovacijų srityje;

(14) siekiant spręsti su tvarumu, socialinėmis ir politikos inovacijomis susijusius klausimus ir skatinti daugiadalykį bendradarbiavimą, apimantį ne tik technologines sritis, bet ir tokias disciplinas kaip socialiniai mokslai, humanitariniai mokslai ir menai, turėtų būti atsižvelgiama į žinių valorizacijos kanalų ir priemonių įvairovę[40], pvz., išnagrinėjant socialinės ir aplinkos arba ekonominės ir aplinkos politikos tarpusavio sąsajas;

(15) pagrindinių žinių valorizacijos principų tikslas – nustatyti bendrą priemonių ir politikos iniciatyvų, skirtų žinių valorizacijai ES gerinti, kryptį,

PRIĖMĖ ŠIĄ REKOMENDACIJĄ:

PAGRINDINIAI ŽINIŲ VALORIZACIJOS PRINCIPAI

APLINKYBĖS IR TAIKYMO SRITIS

2008 m. Europos Komisija paskelbė rekomendaciją dėl intelektinės nuosavybės valdymo žinių perdavimo veikloje ir universitetų bei kitų viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų praktikos kodekso. Ši rekomendacija daugiausia buvo skirta viešosioms mokslinių tyrimų organizacijoms[41].

Žinių valorizacija – socialinės ir ekonominės vertės kūrimas iš žinių susiejant įvairias sritis bei sektorius ir duomenis bei mokslinių tyrimų rezultatus paverčiant tvariais produktais ir sprendimais, kurie yra naudingi visuomenei – užtikrina ekonominį klestėjimą, naudą aplinkai, pažangą ir geresnį politikos formavimą. Norint sutelkti dėmesį į žinių valorizaciją, būtina išplėsti 2008 m. rekomendacijos taikymo sritį, kad ji apimtų visą mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemą ir jos dalyvius.

Žinių valorizacija yra paradigmos pokytis, atskleidžiantis naujų aspektų, padėsiančių kurti esamų ir būsimų mokslinių tyrimų ir inovacijų bei žinių išteklių, įskaitant neformalias žinias[42], vertę. Žinių valorizacija bus naudinga formuojant politiką ir padės surasti naujus mokslinių tyrimų ir inovacijų stebėsenos ir vertinimo būdus, šiuo tikslu sukuriant atitinkamus rodiklius ir vertinimo priemones. Tai turės įtakos mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimui ir suteiks vertės mokslui ir moksliniams tyrimams bei jų rezultatams. Žinių valorizacijai būtinas mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemos dalyvių bei žinių ir inovacijų naudotojų ir (arba) naudos gavėjų dalyvavimas ir ypatingas dėmesys (kartotiniam) žinių naudojimui visuomenės labui. Žinių valorizacija iš esmės yra platesnė sąvoka nei sklaida, kuri apima žinių ir rezultatų paskelbimą ir jų prieinamumo užtikrinimą.

---

40 Europos Komisija, Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas. *Research & innovation valorisation channels and tools: boosting the transformation of knowledge into new sustainable solutions*. Leidinių biuras, 2020.

41 Terminas „viešoji mokslinių tyrimų organizacija“ apima ir specializuotas technologijų mokslinių tyrimų organizacijas, ir aukštąsias mokyklas, kurios vykdo mokslinių tyrimų, technologinės plėtros ir mokymo veiklą ir kurioms didelė dalis finansinės paramos skiriama iš viešųjų ar pusiau viešųjų šaltinių (pvz., labdaros ir ne pelno organizacijų), https://ec.europa.eu/invest-in-research/pdf/download_en/metcalfe_report5.pdf.

42 Neformalios žinios – bet kokios žinios, kurios negali būti kodifikuojamos ir perduodamos kaip informacija dokumentuose, akademiniuose leidiniuose, per paskaitas, konferencijas ar kitais komunikacijos kanalais. Tokios žinios veiksmingiau perduodamos tarp bendroje socialinėje erdvėje fiziškai arti esančių asmenų, kaip paaiškinta EBPO ataskaitos „Pasaulinė konkurencija dėl gabiausių specialistų. Aukštos kvalifikacijos darbuotojų judumas“ (angl. *Global Competition for Talent: Mobility of the Highly Skilled*) santraukoje (p. 9).

Užtikrinant veiksmingą žinių valorizaciją labai svarbų vaidmenį atlieka intelektinio turto valdymas. Intelektinis turtas – visi vykdant bet kokią mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą pasiekti rezultatai ar sukurti produktai (pvz., patentai, autorių teisės, prekių ženklai, leidiniai, duomenys, praktinė patirtis, prototipai, procesai, praktika, technologijos, išradimai, programinė įranga ir kt.)[43]. Akcentuojant intelektinės nuosavybės teisių valdymą ir apsaugą, ribojamos vertės kūrimo galimybės. Kad būtų panaudota visa intelektinio turto, sukurto vykdant mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, vertė, reikia, kad mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą vykdančios organizacijos intelektinį turtą valdytų plačiąja prasme: tiek intelektinį turtą, kuris gali būti teisiškai saugomas (patentai, autorių teisės, prekių ženklai ir kt.), tiek kitą intelektinį turtą, kuris galėtų būti naudojamas įgyvendinant valorizaciją. Tam reikia parengti valdymo strategijas ir ugdyti konkrečius ir universaliuosius įgūdžius, kad būtų galima panaudoti visą sukurto intelektinio turto vertę.

Atvirumas iš esmės padeda kurti vertę[44], o naudojantis intelektinio turto valdymo priemonėmis gali būti geriau panaudojami rezultatai, prisidedama prie inovacijų kūrimo ir didinama bendra mokslinių rezultatų pridėtinė vertė[45]. Taikant principą „atvira – kiek įmanoma, uždara – kiek būtina“ svarbu pripažinti, kad plėtojant atvirąjį mokslą ir atvirąsias inovacijas[46] naudojamasi ir remiamasi intelektinio turto valdymo priemonėmis. Tikslingas mokslinių tyrimų rezultatų naudojimas socialinei ir ekonominei vertei kurti taip pat padės didinti bendrą mokslinių tyrimų vertę ir svarbą visuomenei.

Verslumo praktika, procesai ir įgūdžiai, taip pat elementai, palengvinantys bendradarbiavimą su piliečiais, pilietine visuomene ir politikos formuotojais, yra būtini sėkmingų žinių valorizacijos iniciatyvų komponentai. Norint žinias paversti nauja verte, neatsižvelgiant į tai, ar ji susijusi su palaipsnėmis ar perversminėmis inovacijomis, įrodymais grindžiamu politikos formavimu ar piliečių gerove, reikalingi aktyvumu ir (arba) iniciatyvumu bei bendros kūrybos ir (arba) tarpsektorinio bendradarbiavimo principais grindžiami metodai ar koncepcija, kartu imantis pastangų tam tikrais ar visais valorizacijos proceso etapais skatinti verslumą. Taip valorizacijos procesas galėtų būti paskata atitinkamai pritaikyti švietimo sistemas, kad jos padėtų geriau ugdyti įgūdžius, kompetencijas ir nuostatas, padėsiančius didinti kūrybiškumą ir kurti visuomeninę vertę. Todėl norint, kad valorizacija būtų veiksminga, labai svarbu plėtoti ir taikyti į verslumą bei dalyvavimą ir (arba) bendradarbiavimą orientuotus metodus.

Verslumo procesai ir metodai[47] yra eksperimentais grindžiami atradimai, bendra kūryba pagrįsti veiksmai, kurie peržengia organizacijos ribas ir apima daug viena kitą papildančių kompetencijų. Tokiems procesams ir metodams reikalingi būtini socialiniai ir verslumo įgūdžiai ir gebėjimai, kad būtų sudarytos palankesnės sąlygos žinių sklaidai visuomenėje,

---

43 Atitinkamais atvejais intelektinis turtas taip pat gali apimti mokymo veiklos rezultatus ir produktus.

44 EBPO (2015). *Making Open Science a Reality*, OECD Science, Technology and Industry Policy Papers, No. 25, OECD Publishing, Paris.

45 Europos Komisija, Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas (2022). *Open science and intellectual property rights: How can they better interact? State of the art and reflections: executive summary.*

46 Pagrindinė atviruųjų inovacijų prielaida – atverti inovacijų procesą visiems aktyviems dalyviams, kad žinios galėtų laisviau judėti ir virstų produktais ir paslaugomis, padedančiais kurti naujas rinkas, ir kartu būtų puoselėjama tvirtesnė verslumo kultūra (Europos Komisija, Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas. *Open innovation, open science, open to the world: a vision for Europe*. Leidinių biuras, 2016, p. 13).

47 Šiuo atveju verslumo procesas laikomas atradimais grindžiamu metodu, skirtu su rinka ir visuomene susijusiems uždaviniams spręsti ir atitinkamoms galimybėms panaudoti, šiuo tikslu eksperimentiškai kuriant ir panaudojant intelektinį turtą ir jį paverčiant naujoviškomis ir naudingomis vertybėmis (inovacijomis), skirtomis tam tikriems suinteresuotiesiems subjektams.

neapsiribojant komercinimu. Žinių valorizacija ir susijusių įgūdžių ugdymas bus skatinami naudojantis Europos švietimo erdvės strateginėje programoje numatytais atvirojo koordinavimo metodo tinklais ir priemonėmis.

Todėl pagrindiniai principai turėtų apimti visų visuomenės lygmenų verslumo praktikos, procesų ir įgūdžių plėtojimą, naudojimą ir valdymą privačiajame ir viešajame sektoriuose, susijusiuose su žinių valorizacija. Dėl šios naujos taikymo srities politikos formuotojai turi atitinkamai suderinti savo politikos tikslus ir įdiegti naujus žinių valorizacijai būtinus metodus. Nustatant šiuos pagrindinius principus siekiama padėti valstybių narių politikos formuotojams tai padaryti.

Todėl šioje rekomendacijoje išdėstyti pagrindiniai principai taikytini politikos iniciatyvoms, skirtoms visų kategorijų ekosistemos subjektams, dalyvaujantiems mokslinių tyrimų ir inovacijų veikloje:

- akademinėms bendruomenėms, universitetams, mokslinių tyrimų ir technologijų organizacijoms ir kitoms viešosioms mokslinių tyrimų organizacijoms, taip pat akademijoms ir mokslininkų draugijoms;
- pilietinės visuomenės organizacijoms, piliečiams ir nevyriausybinėms organizacijoms;
- privatiems investuotojams, finansavimo ir investicinėms organizacijoms, įskaitant fondus ir labdaros organizacijas;
- pavieniams asmenims, pvz., novatoriams, tyrėjams, mokslininkams ir studentams;
- pramonės sektoriui, įskaitant mažąsias ir vidutines įmones (MVĮ), startuolius, pumpurines įmones, veiklą plečiančias įmones ir socialines įmones;
- tarpininkams (pvz., žinių ir technologijų perdavimo specialistams, verslo inkubatoriams, mokslo parkams, regioniniams, nacionaliniams ir Europos inovacijų centrams, intelektinės nuosavybės ekspertams, konsultantams ir inovacijų paramos specialistams, mokslo komunikaciją vykdančioms ir politikoje dalyvaujančioms komandoms, politikai formuoti skirtas žinias ir (arba) mokslines konsultacijas teikiančioms organizacijoms, piliečių aktyvumo specialistams ir kt.);
- nacionalinėms, regioninėms ir vietos valdžios institucijoms, politikos formuotojams ir viešųjų bei privačiųjų paslaugų teikėjams (pvz., ligoninėms, viešojo transporto paslaugų ir energetinių paslaugų teikėjams);
- privačioms mokslinių tyrimų organizacijoms;
- mokslinių tyrimų ir inovacijų infrastruktūrai ir pažangiausioms bandomosioms priemonėms;
- standartizacijos institucijoms.

Toliau pateikti pagrindiniai principai suformuluoti taip, kad juos būtų galima taikyti visoms ar daugumai pirmiau nurodytų kategorijų. Vis dėlto šių principų įgyvendinimo metodai turi būti pritaikyti tiksliniams subjektams tuo tikslu kartu su suinteresuotaisiais subjektai parengiant praktikos kodeksus. Kiekvienas praktikos kodeksas gali būti teminis (t. y. susijęs su intelektiniu turtu, akademinės bendruomenės ir pramonės sektoriaus arba akademinės bendruomenės ir viešojo sektoriaus bendradarbiavimu) arba labiau orientuotas į vienos ar kelių pirmiau nurodytų kategorijų subjektus (pvz., žinių perdavimo specialistus, startuolius ar

visų dydžių įmones). Rengiant ir taikant praktikos kodeksus bus naudinga keistis informacija su Europos inovacijos ir technologijos instituto (EIT) bendruomene.

PAGRINDINIAI PRINCIPAI

Šie pagrindiniai principai bus neprivalomi. Tai reiškia, kad taikant juos turėtų būti laikomasi tarptautinės ir nacionalinės teisės aktų, taip pat ES teisės (įskaitant valstybės pagalbos taisykles) ir kad į juos turėtų būti atsižvelgiama stengiantis užtikrinti, kad ES teisine sistema būtų prisidedama prie žinių valorizacijos. Pagal ES gaires dėl kovos su užsienio šalių kišimusi į mokslinių tyrimų ir investicijų veiklą[48] visi pagrindiniai principai turi būti taikomi siekiant kuo platesnio žinių panaudojimo visuomenės reikmėms[49], įskaitant indėlį kuriant tvarią visuomenę.

Žinių valorizacija – sudėtingas procesas, kuriam reikia daug išteklių, kad įvairūs reikiami įgūdžiai ir nuolat didėjantys pajėgumai būtų plėtojami ir išlaikomi ES. Reikėtų toliau investuoti į žinių perdavimo ir tarpininkavimo specialistų, kurie yra tarpininkai tarp atitinkamų mokslinių tyrimų ir inovacijų subjektų, rengimą ir šias investicijas laipsniškai didinti. Ypač svarbu skatinti MVĮ, šiuo tikslu pasinaudojant tvirtomis universitetuose veikiančiomis regioninėmis inovacijų ekosistemomis, taip pat skatinant startuolių, veiklą plečiančių įmonių ir visų dydžių įmonių iniciatyvumą ir įtikinant pramonės sektoriaus partnerius nesibaiminti prisiimti rizikos.

Valstybės narės, politikos formuotojai ir kiti atitinkami subjektai toliau nurodytose srityse turėtų imtis toliau išvardytų veiksmų.

Žinių valorizacija mokslinių tyrimų ir inovacijų politikoje

- Užtikrinti, kad būtų sukurtos nacionalinės paramos struktūros, skirtos padėti organizacijoms susipažinti su šios rekomendacijos dėl žinių valorizacijos taikymo sritimi, įvertinti šios rekomendacijos joms daromą poveikį, sutelkti finansinius ir nefinansinius išteklius jos praktiniam įgyvendinimui užtikrinti ir parengti būtinas jos įgyvendinimo ir viešinimo strategijas ir praktiką.
- Užtikrinti, kad organizacijos lygmeniu būtų nustatyta, įgyvendinama ir viešai skelbiama vertės kūrimo politika ir praktika.
- Užtikrinti, kad valstybės finansuojamoje mokslinių tyrimų ir inovacijų veikloje, laikantis ES valstybės pagalbos taisyklių, būtų atsižvelgiama į kuo platesnį intelektinio turto, sukurto vykdant mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą, panaudojimą visuomenės reikmėms ir valorizaciją ir būtų įtraukiami visi ekosistemos dalyviai.
- Stiprinti mokslinių tyrimų rezultatų ir mokslo žinių panaudojimo kuriant ir įgyvendinant viešąją politiką bei rengiant ir peržiūrint standartus struktūras, procesus ir praktiką.
- Žinių valorizacijos veikla, jos tikslais ir įvairių asmenų dalyvavimu tokioje veikloje skatinti lygybę, įvairovę ir įtrauktį, pavyzdžiui, pasitelkiant

---

48 Europos Komisija, Mokslinių tyrimų ir inovacijų generalinis direktoratas (2022). Kova su užsienio šalių kišimusi į mokslinius tyrimus ir inovacijas. Komisijos tarnybų darbinis dokumentas.

49 Kai įmanoma, atsižvelgiant į aplinkybes, valorizacijos veikloje turėtų būti atsižvelgiama ne tik į tradicinius pelno veiksnius, bet ir į naudą visuomenei bei jos poreikius. Vienas iš pavyzdžių – socialiai atsakingas licencijavimas, kai intelektinio turto licencijomis turi būti užtikrinama, kad nustatant galutinių produktų ir paslaugų kainas nesumažėtų jų prieinamumas.

įvairialypes mokslinių tyrimų grupes ir mokslinių tyrimų ir inovacijų turinį, atspindintį įvairių visuomenės grupių perspektyvas, elgesio modelius ir poreikius.

Įgūdžiai ir gebėjimai

- Skatinti ir remti žinių valorizacijos procesams plėtoti ir praktiškai įgyvendinti reikalingų įgūdžių ir gebėjimų ugdymą, įtraukiant visus suinteresuotuosius subjektus: studentus, tyrėjus ir išradėjus, profesionalius tarpininkus, technologijų naudotojus, politikos formuotojus ir kt.
- Siekiant nacionaliniu ir ES lygmenimis palengvinti žinių valorizacijos srities subjektų įgūdžių ugdymą ir jų kompetencijos bei praktikos kryžmaveiką, užtikrinti, kad būtų įgyvendinamos akademinės bendruomenės, pramonės sektoriaus ir viešojo sektoriaus atstovų judumo programos.
- Užtikrinti, kad valorizuotino intelektinio turto kūrėjų neformalios žinios būtų neatsiejama valorizacijos proceso dalis. Tai reiškia, kad svarbu populiarinti dalyvavimu grindžiamus metodus, suteikiančius galimybę į inovacijų ir valorizacijos procesus įtraukti talentus, įgūdžius ir neformalias žinias.
- Skatinti ir palengvinti daugiadalykį bendradarbiavimą, apimantį ne tik technologines sritis, bet ir tokias disciplinas kaip socialiniai mokslai, humanitariniai mokslai ir menai, taip pat bendros kūrybos metodus.

Paskatų sistema

- Sukurti tinkamą ir sąžiningą paskatų sistemą ir užtikrinti, kad šios paskatos būtų taikomos visiems mokslinių tyrimų ir inovacijų ekosistemos dalyviams, visų pirma tyrėjams, novatoriams, studentams ir universitetų bei viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų darbuotojams, kad jie galėtų sužinoti apie žinių valorizaciją ir (praktiškai) pritaikyti jos principus, taip pat siekiant pritraukti ir išlaikyti gabiausius specialistus.
- Numatyti MVĮ, pilietinei visuomenei, piliečiams, galutiniams naudotojams ir valdžios institucijoms skirtų priemonių, kad jie galėtų būti aktyvūs partneriai kartu kuriant pridėtinę vertę turinčias inovacijas, taip suteikiant daugiau galimybių įgyti žinių ir įgūdžių ir jais naudotis, ir skatinti vykdyti bendrus eksperimentus.

Intelektinio turto valdymas

- Užtikrinti, kad visose su žinių valorizacija susijusiose organizacijose būtų nustatyta, įgyvendinama ir viešai skelbiama intelektinio turto valdymo politika ir praktika.
- Didinti universitetų, mokslinių tyrimų organizacijų, valdžios institucijų ir įmonių informuotumą apie intelektinio turto valdymo tarptautinėje aplinkoje svarbą.
- Užtikrinti, kad intelektinis turtas, sukurtas vykdant viešosiomis lėšomis finansuojamą mokslinių tyrimų ir inovacijų veiklą ES, būtų valdomas ir kontroliuojamas atsižvelgiant į jo socialinę ir ekonominę naudą, įskaitant indėlį į visos ES tvarumą, ir siekiant tą naudą kuo labiau padidinti.

- Siekiant sudaryti palankesnes sąlygas panaudoti rezultatus ir duomenis inovacijoms kurti, didinti informuotumą apie atvirojo mokslo sistemos intelektinio turto valdymo praktiką ir priemones ir skatinti jas taikyti.
- Užtikrinti, kad intelektinis turtas būtų veiksmingai valdomas įgyvendinant atvirųjų inovacijų procesus, pvz., padedant aktyviai kurti portfelius ir remiant platformas, kuriose susiejama intelektinio turto pasiūla ir paklausa, kad visiems dalyvaujantiems subjektams būtų sukurta kuo didesnė vertė.

Svarba viešojo finansavimo programose

- Užtikrinti, kad, skiriant valstybinį finansavimą moksliniams tyrimams ir inovacijoms, finansuojamuose moksliniuose tyrimuose būtų atsižvelgiama į žinių valorizacijos principus ir stiprinamas jų taikymas.
- Apsvarstyti galimybę įgyvendinti konkrečias finansavimo programas, kuriomis būtų papildomas mokslinių tyrimų finansavimas, siekiant užtikrinti, kad valorizacija būtų skatinama ankstyvuoju mokslinių tyrimų etapu, pateikiant gaires dėl papildomo žinių valorizacijos finansavimo galimybių.

Tarpusavio mokymasis

- Skatinti ir remti nacionalinius ir tarpvalstybinius tarpusavio mokymosi procesus ir praktiką, susijusius su geriausios patirties pavyzdžių[50], atvejų tyrimų, sektinų pavyzdžių ir įgytos patirties sklaida ir skatinimu jais dalytis bei bendrų žinių valorizacijos specifikacijų rengimu.
- Siekiant kurti ir populiarinti bendras koncepcijas, modelius ir paskatas, kuriais būtų vadovaujamasi vertinant ir įgyvendinant žinių valorizacijos valdymo praktiką ir procesus, atlikti lyginamąją sėkmingų žinių valorizacijos organizacijų, ekosistemų ir iniciatyvų analizę. Be to, naudotis atitinkamų organizacijų, pavyzdžiui, Europos Sąjungos intelektinės nuosavybės tarnybos, Europos patentų tarnybos, Europos įmonių tinklo, Europos inovacijos ir technologijos instituto (EIT) bei jo žinių ir inovacijos bendrijų ir kitų tarptautinių, europinių ar nacionalinių organizacijų, ekspertinėmis žiniomis, tinklais ir įgyta patirtimi.
- Siekiant skatinti aktyvesnę tarpusavio mokymosi praktiką, raginti universitetus ir viešąsias mokslinių tyrimų organizacijas įvairiose mokslo srityse, šalyse ir regionuose telkti savo išteklius, praktinę patirtį, duomenis ir infrastruktūrą.

Parametrai

- Užtikrinti, kad būtų nustatyta pakankamai žinių valorizacijos rodiklių, kurie atspindėtų ir apimtų valorizacijos proceso, be kita ko, visų įvairių žinių valorizacijos kanalų ir priemonių, įvedinius, veikimo metodus ir rezultatus. Pasirūpinti, kad nustatant rodiklius būtų naudojami atitinkami kiekybiniai ir kokybiniai parametrai.
- Skatinti pastangas kartu priimti bendras sutartas apibrėžtis, parametrus ir rodiklius, kurie padėtų gerinti ES žinių valorizacijos rezultatus, atsižvelgiant į

[50] Geriausios patirties pavyzdžiai surinkti Europos Komisijos žinių valorizacijos platformoje, kurioje galima nuolat teikti naujus geriausios patirties pavyzdžius.

skirtingas valstybių narių ir žinių valorizacijos srities subjektų aplinkybes ir įvairių sektorių ypatumus.

- Skatinti žinių valorizaciją atliekančias organizacijas kaupti parametrus, padedančius tobulinti žinių valorizacijos srities subjektų mokymąsi ir gerinti jų veiklos rezultatus ES, dalytis tokiais parametrais ir juos naudoti, taip pat padėti joms tai daryti ir teikti atitinkamas paskatas.

Stebėsena ir vertinimas

- Užtikrinti, kad stebėsenos ir vertinimo praktika, taikoma žinių valorizacijos procesams vertinti, būtų kompleksinė ir kad joje būtų atsižvelgiama į esamas sistemas, visų rūšių naudą įvairiems suinteresuotiesiems subjektams ir įvairius žinių valorizacijos rezultatus, įskaitant indėlį į tvarumą.
- Toliau plėtoti žinių valorizacijos stebėsenos ir vertinimo priemones, kad žinių valorizacijos proceso metu būtų galima įvertinti kuriant intelektinį turtą ir dedant inovacijų pastangas daromą pažangą ir jų brandą. Taikant šias priemones turėtų būti sprendžiami tiek vertės kūrimo, tiek indėlio į perėjimą prie tvarios visuomenės klausimai. Sukūrus šį modelį, turėtų būti skatinama jį taikyti ir užtikrinama sąveika su kitais atitinkamais EMTE politikos veiksmais.

2008 m. balandžio 10 d. Komisijos rekomendacija dėl intelektinės nuosavybės valdymo žinių perdavimo veikloje ir universitetų bei kitų viešųjų mokslinių tyrimų organizacijų praktikos kodekso panaikinama.

Priimta Briuselyje

Tarybos vardu
Pirmininkas / Pirmininkė